

Теми лекцій курсу «Організація і методика судово-економічної експертизи»

Змістовий модуль 1 «Організаційні засади судово-економічної експертизи»

Тема 1. Теоретичні засади і організація судово-економічної експертизи

Поняття про судові експертизи та їх зв'язок з правоохоронною діяльністю. Правовідносини та правопорядок і значення судово-економічної експертизи у їх забезпеченні. Види судових експертиз, їх класифікація за організаційними та предметними ознаками. Судово-експертні установи в Україні. Судово-економічні експертизи, їх поділ. Завдання судово-економічної експертизи та їх зміст. Відмінність судово-економічної експертизи від ревізії фінансово-господарської діяльності та аудиту.

Предмет судово-економічної експертизи. Об'єкти судово-економічної експертизи. Дослідження об'єктів судово-економічної експертизи. Методи, методичні прийоми і процедури судово-економічної експертизи. Загальнонаукові методичні прийоми, які використовують при проведенні судово-економічної експертизи. Конкретні наукові емпіричні прийоми, які використовують при проведенні судово-економічної експертизи.

Загальна організація судової експертизи в Україні. Порядок атестації судових експертів та основні кваліфікаційні вимоги до них. Організація інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи. Суть інформації, її види та роль в судово-економічній експертизі. Класифікація інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи. Облікова документація та її використання в судово-економічній експертизі.

Тема 2. Особливості проведення судово-економічної експертизи на стадії попереднього розслідування та в судовому розгляді, у справах про кримінальні, адміністративні правопорушення, у господарському та

цивільному процесам

Необхідність призначення судово-економічної експертизи. Типові умови призначення судово-економічної експертизи. Порядок призначення судово-економічної експертизи за кримінальними та цивільними справами. Зміст та структура постанови (ухвали) про призначення судово-економічної експертизи. Документи, які додаються до постанови про призначення судово-економічної експертизи. Вимоги до формулювання питань, що виносяться на експертне дослідження. Порядок отримання додаткових документів, необхідних для проведення експертного дослідження. Проведення судово-економічної експертизи на стадії попереднього розслідування. Проведення судово-бухгалтерської експертизи в експертних установах. Взаємодія експерта-економіста з органами, що призначили судово-економічну експертизу. Методика проведення економічної експертизи в суді. Права, обов'язки і відповідальність судового експерта. Організація професійної діяльності експерта-економіста. Права обвинувачуваного в разі призначення та провадження судово-економічної експертизи.

Змістовий модуль 2 «Методика проведення та узагальнення результатів судово-економічної експертизи»

Тема 3. Методика економічної експертизи окремих об'єктів бухгалтерського і податкового обліку, інформації про економічну діяльність, фінансово-кредитних операцій

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо операцій з необоротними матеріальними та нематеріальними активами. Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та методичні прийоми експертного дослідження операцій з необоротними матеріальними та нематеріальними активами. Методика експертного дослідження господарських операцій з основними засобами та іншими необоротними матеріальними та «матеріальними

активами, довгостроковими фінансовими та, капітальними інвестиціями, довгостроковою дебіторською заборгованістю, відстроченими податковими активами, негативним гудвілом.

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо операцій з матеріальними запасами. Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та методичні прийоми експертного дослідження операцій з матеріальними запасами. Методика експертного дослідження господарських операцій з виробничими запасами; виробництва, браку у виробництві напівфабрикатів, готової продукції, товарів; малоцінними та швидкозношуваними предметами, поточними біологічними активами та продукції сільськогосподарського виробництва.

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо операцій з коштами, розрахунками та іншими активами. Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та методичні прийоми експертного дослідження операцій з коштами, розрахунками та іншими активами. Методика експертного дослідження господарських операцій з коштами у касі, на рахунках у банку та іншими коштами; короткостроковими векселями (одержаними); поточними фінансовими інвестиціями; розрахунків з покупцями та замовниками, з різними дебіторами.

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо операцій з власним капіталом. Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та методичні прийоми експертного дослідження операцій з власним капіталом. Методика експертного дослідження господарських операцій із зареєстрованим капіталом, додатковим і резервним капіталом, нерозподіленим прибутком (непокритими збитками), вилученим і неоплаченим капіталом.

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо операцій з довгостроковими зобов'язаннями. Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та

методичні прийоми експертного дослідження операцій з довгостроковими зобов'язаннями. Методика експертного дослідження господарських операцій з довгостроковими позиками, векселями (виданими), зобов'язаннями по облігаціях, зобов'язаннями з фінансової оренди та оренди цілісних майнових комплексів, відстроченими податковими зобов'язаннями та іншими.

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо операцій з поточними зобов'язаннями.

Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та методичні прийоми експертного дослідження операцій з поточними зобов'язаннями. Методика експертного дослідження господарських операцій з короткостроковими позиками, поточною заборгованістю по довгострокових зобов'язаннях, короткостроковими векселями (виданими), розрахунків з постачальниками та підрядниками, розрахунків за податками і платежами, розрахунків зі страхування, з оплати праці, з учасниками, розрахунків по інших операціях.

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо витрат діяльності суб'єкта господарювання.

Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та методичні прийоми експертного дослідження витрат діяльності суб'єкта господарювання.

Методика експертного дослідження витрат за видами господарської діяльності: собівартість реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг; загальновиробничих і адміністративних витрат; витрат на збут та інших витрат операційної діяльності; фінансових витрат, витрат від участі у капіталі, податку на прибуток та інших. Методика експертного дослідження витрат діяльності суб'єкта господарювання за елементами: матеріальних, витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи, амортизації, інших операційних витрат і затрат.

Об'єкти експертного дослідження та огляд найбільш значних типових порушень з ознаками зловживань щодо операцій, пов'язаних з формуванням доходів та фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання. Законодавчо-нормативна і фактографічна інформація та методичні прийоми експертного дослідження операцій, пов'язаних з формуванням доходів та фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання. Методика експертного дослідження доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, інших операційних доходів, від участі у капіталі, фінансових та інших доходів. Експертне дослідження фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Методика проведення судово-економічної експертизи правопорушень, пов'язаних з ухиляннями від сплати податків.

Методика проведення судово-економічної експертизи документів про економічну діяльність підприємств та організацій.

Методика проведення судово-економічної експертизи фінансово-кредитних операцій підприємств та організацій.

Тема 4. Методика узагальнення результатів судово-економічної експертизи

Основні вимоги до оформлення висновку експерта-економіста. Структура висновку судово-економічної експертизи. Правова регламентація висновку експерта-економіста. Зміст вступної, досліджуваної та підсумкової частин висновку експерта-економіста. Методика складання експертного висновку. Характеристика додатків до висновку експерта. Особливості складання висновку експертизи, що виконується під час судового розгляду, та повідомлення про неможливість дати висновок. Оцінка висновку експерта-економіста слідчим. Реалізація експертного висновку в судовому процесі. Виявлення та усунення обставин, що сприяють вчиненню правопорушень у провадженні судово-економічної експертизи.